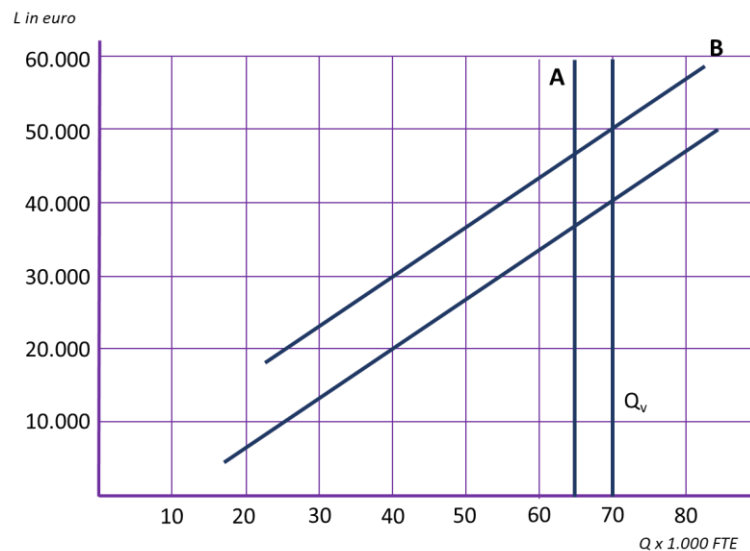

Opgave 1. Bijzondere markten: de arbeidsmarkt 3. Het surplus van de werknemer

Het lerarentekort in Nederland is, zeker in tijden dat het economisch goed gaat, vaak groot. Bepaalde vakgebieden, zoals de exacte vakken, kennen een groter tekort dan andere vakgebieden, zoals de kunstvakken en lichamelijke opvoeding. De overheid probeert het tekort op verschillende manieren op te lossen. Onderzoek van een hoogleraar levert een drietal mogelijke oplossingen:

- Het geven van een opleidingssubsidie voor docenten uit overschotvakken die zich laten omscholen tot een docent in een tekortvak. De subsidie zal verstrekt worden aan de school om schooldirecties invloed te laten uitoefenen op omscholingen.
- Het verhogen van de lerarensalarissen met 10% zodat de lonen marktconform worden
- Het vergroten van de gemiddelde klasgrootte met 10%

$$Q_v = Q_a$$

$$Q_v = 70$$

$$Q_a = 300P - 300$$

$$L = \text{het loon} \times \text{€}1.000$$

$$Q = \text{aantal voltijds banen (FTE)} \times 1.000$$

1. Geef modelmatige kritiek op het feit dat de markt voor leraren als een markt voor volkomen concurrentie wordt weergegeven.
2. Leg uit waarom op korte termijn de vraag naar leraren wordt uitgedrukt met een verticaal lopende vraaglijn.
3. Toon met een berekening aan dat de vraag naar leraren in de uitgangssituatie 70.000 FTE is.
4. Leg uit waarom 70.000 FTE in de praktijk betekent dat er meer dan 70.000 leraren worden gezocht.

5. Leg uit dat de tweede oplossing zal leiden tot hogere lonen in andere sectoren dan het onderwijs.
6. Leg uit dat grotere klassen zowel kunnen leiden tot een oplossing als een vergroting van het probleem van het tekort aan leraren.
7. Is er sprake van een directe of een indirecte subsidie? Leg uit waarom.
8. Is er sprake van een werkgevers surplus in de uitgangssituatie?
9. Bereken het veranderde werknemers surplus, na het verhogen van de salarissen van 10%.
10. Bereken de totale kosten van de loonsverhoging van 10% voor de overheid.
11. Welke verschoven lijn (A of B zijn verschuivingen) geeft het effect weer van het vergroten van de klassen.